

Till Falu Kommun, Medborgarförslag, Stadskansliet, 791 83 FALUN

Medborgarförslag om minskning av utsläpp från transporter i Falun

Vi föreslår att Falu kommun genomför följande för att minska utsläpp från resor som orsakas av anställda vid Falu kommun och dess kommunala bolag:

- Uppföljning och analys av tjänsteresor och anställdas arbetspendling inom Falu kommun för år 2017 samt totala utsläpp av växthusgaser inom kommunen. Som underlag kan användas tidigare genomförd CERO kartläggning (KTH projekt) från 2009 och 2013. Kartläggningen ska även utvidgas till att omfatta:
 1. bolag som ägs av Falun kommun samt
 2. tjänster som inkluderar transporter (varor och personer) och utsläpp från maskiner (t.ex. grävmaskiner och generatorer) som kommunen eller dessa bolag har upphandlat.
- Framtagning av en detaljerad åtgärdsplan för åren fram till 2020 för att kunna uppnå uppställda mål och milstolpar i kommunens policydokument¹. Planen ska även omfatta:
 1. klimatkompensation för tjänsteresor som görs av anställda på kommunen och bolag².
 2. strategi för inköp av fordon med klimat/miljübästa teknik.
 3. bolag som ägs av Falun kommun samt
 4. tjänster som inkluderar transporter (varor och personer) och utsläpp från maskiner (t.ex. grävmaskiner och generatorer) som kommunen eller dessa bolag upphandlar.
- Kommunen bör även överväga att ansluta sig till Borgmästaravtalet 2030.

Falun 2017-10-28

Anders Gottberg
Blindgatan 57 C,
791 72 Falun
0738181746
andersgottberg@gmail.com

Birgitta Johansson
Trotzgatan 68 C
791 72 Falun
0706514107
birgitta_falun@hotmail.com

Christopher Bales
Slalomvägen 26
79131 Falun
0703386499
chris.bales@telia.com

Undertecknade lämnar härmed samtycke till att detta medborgarförslag, inklusive personkontaktuppgifter, publiceras på Falu kommuns hemsida, www.falun.se.

¹ Energi- och klimatprogram för Falu kommun; Miljöprogram – Falu kommun

² Med klimatkompensation menas en intern klimatväxlingsmodell som gör det dyrare att välja resor med höga CO₂-utsläpp och enkelt och/eller gratis att välja hållbara färdstätt

Motivering och bakgrund till medborgarförslaget.

Sverige har slagit fast i ett av sina miljömål att utsläppen för inrikes transporter ska senast år 2030 vara minst 70 procent lägre jämfört med 2010 års nivå. Likaså har Falun ett antal mål som rör transporter i sina policy dokument, bl a anges följande:

Energi- och klimatprogram för Falu kommun (2012)

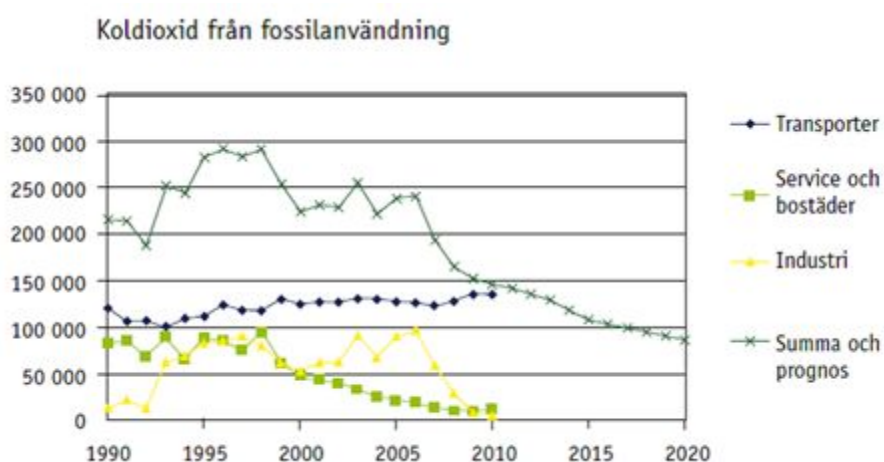
- 2030 är Faluns fordonsflotta oberoende av fossila bränslen
- 2015 finns 50 elfordon i kommunen och det går att tanka biogas i Falu kommun
- 2035 är Falun fossilbränslefritt
- 2020 har Falun minskat sina utsläpp av växthusgaser med 60 % sedan 1990
- 2015 har Falun minskat sina utsläpp av växthusgaser med 50 % sedan 1990

Miljöprogram - Falu kommun

Hållbara transporter.

Delmål: Det hållbara resandet har ökat

- antalet resor med buss har ökat med 20% under perioden 2014-2020
- biltrafiken har 2020 minskat (km/innevånare, år)
- cyklandet (mätt vid kommunens mätstationer) har 2020 fördubblats jämfört med 2013.

År 2010 svarade transporter för nästan all utsläpp av växthusgaser i Falun, se figuren ovan. Eftersom Falun har varit så framgångsrikt med att minska utsläpp från andra sektorer är det rimligt att fokus nu läggs på transporterna och de utsläpp som Falu kommun direkt kan påverka.

Användning av fossila bränslen påverkar inte enbart klimatet utan har även en negativ påverkan på miljön genom att orsaka försurning (svaveldioxid, kväveoxider), buller, övergödning av sjöar och hav (kväveoxider), luftföroreningar som ger stora hälsoproblem (grova partiklar från slitage av vägbeläggning, däck m m samt ultrasmå partiklar från i första hand dieselmotorer som bla påverkar hjärnan). Paris, Madrid, Athen och Mexico har därför beslutat att förbjuda dieselmotorer från 2025. Även i Sverige har ett förbud för dieseldrivna fordon i stadskärnorna diskuterats.

Falu kommun har redan vidtagit en del bra åtgärder för att minska utsläppen från tjänsteresor och de anställdas arbetspendling. För att uppnå de mål och milstolpar som kommunen har tagit fram i olika policydokument behöver dock en avstämning ske. Det krävs fler åtgärder och även takten måste öka.

CERO-kartläggningen som gjordes 2009 och följdes upp 2013 utgör en utmärkt plattform för fortsatt arbete med att minska utsläpp. Rapporten slog fast att resandet till/från jobbet (85% av totalen) leder till betydligt mer utsläpp än tjänsteresor samt att Falun hade börjat på ett bra sätt. Dock behövdes flera åtgärder och rapporten föreslog ett antal för att minska de transportorsakade utsläppen.

Rapportens kartläggningar omfattade enbart kommunens anställda och dess tjänsteresor. För att få en större genomslagskraft är det önskvärt att utvidga framtida kartläggningar och åtgärdspaket till att även omfatta de bolag som kommunen äger, samt de tjänster som kommunen upphandlar. År 2017 är en lämplig tidpunkt för tredje kartläggning eftersom det första målet är satt till redan 2020. Det infaller också som en jämn period mellan uppföljningarna.

För att uppnå målet att Faluns fordonsflotta 2030 ska vara oberoende av fossila bränslen är det viktigt att Falu kommun är aktiva. Kommunens val av åtgärder får spridningseffekter i samhället genom medvetande om nya tekniska möjligheter och en praktisk träning i klimatvänligt beteende. Kommunens agerande är också betydelsefullt för att till exempel etablera nya marknader och infrastruktur för miljöfordon.

Kommunen bör ha en strategi för inköp av fordon med klimat/miljöbästa teknik. Enligt Sveriges nationella miljöbilsdefinitioner hade de tio bästa kommunerna 2017 mellan 94-84 % miljöbilar . Kommunsnittet var 60% och Falu kommun kom på 152 plats med 53 %.

Klimatkompensation

En åtgärdsplan kan med fördel innehålla klimatkompensation som ett medel att minska användningen av fossila bränslen. Vi har hört oss för om hur man tillämpar instrumentet klimatkompensation för samhällsbetalda resor i ett antal kommuner i Sverige. Vid våra samtal har vi funnit att detta kan fungera som ett kraftfullt medel att nå klimatmålen när åtgärden samverkar med andra verktyg:

- Kommunen har en tydlig klimatstrategi
- Upphandlingsriktlinjerna är väl utarbetade
- Det finns en resepolicy som anknyter till alla delar i klimatarbetet
- Cheferna och de som reser har god kännedom om resepolicy
- Det finns en lättillgänglig manual för att boka sin resa eller sitt fordon
- Det finns en direkt återkoppling till vad resvalet innebär för förvaltningens ekonomi

Till medborgarförslaget finns bilagd en rapport om olika sätt att arbeta med klimatkompensation som olika kommuner har infört och testat. Rapporten baseras på inläsning av en mängd olika kommunala dokument samt intervjuer/samtal med relevanta tjänstemän och politiker. Om kommunen bifaller detta medborgarförslag borde den medföljande rapporten enligt **bilaga 1** kunna underlätta för tjänstemännen att ta fram en modell för klimatkompensation för Falu kommun.

Borgmästaravtalet

Vi har även tagit del av de så kallade Klimatkommunernas arbete och anser att en anslutning till Borgmästaravtalet 2030 kommer att gynna kommunens klimatarbete på ett positivt sätt genom erfarenhetsutbyte, hjälp till metodutveckling och finansiering, samt villkorade redovisningskrav.

Borgmästaravtalet kan, för närvarande, betecknas som det mest avancerade instrumentet för att arbeta med klimatförbättrande åtgärder på lokal nivå. I avtalet förbinder sig kommunen till utsläppsminskningar om minst 40%, att öka resiliensen mot klimatförändringar och att man upprättar en energi/klimatstrategi. Utsläppsminskningssdelen av strategin ska bygga på en basårsinventering (Baseline Emissions Inventory). Sedan i juni 2016 är avtalet av global omfattning och förenar över 700 städer i 119 länder, dock huvudsakligen Europa, på klimat- och energiområdet. I Sverige har 57 kommuner anslutit sig till avtalet, bland annat Karlstad, Kalmar, Östersund och Växjö. Det gemensamma målet är att bekämpa klimatförändringarna genom samordnade lokala klimatåtgärder. Initiativet representerar för närvarande mer än 200 miljoner invånare.

Bilaga 1: Klimatkompensation för samhällsbetalda resor.

Kopia för kännedom med e-post till:

Val- och demokratinämndens ordförande Jonas Åsenius

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ordförande Jonny Gahnshag

Miljörådets ordförande Richard Holmqvist